

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek obrtništva dravske banovine

»OBRTNI VESTNIK«

Izhaja tedensko, in sicer vsak petek in stane:

celoletno Din 40.—
polletno Din 20.—
posamezna številka Din 1.—

GLASILO OKROŽNIH ODBOROV,
OBRTNIH ZDRUŽENJ IN OBRTNIH DRUŠTEV DRAVSKE BANOVINE

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 9.

Nefrankirani dopisi
se ne sprejemajo. Rokopisi se
ne vračajo. Ponatiski dovoljeni
le z navedbo vira.

Številka pri poštni hranilnici,
podružnici v Ljubljani 10.860.

XVI. letnik.

V LJUBLJANI, dne 7. aprila 1933.

Štev. 8.

Kdo misli trezno.

Kocka je padla, ako sploh smemo izid utemeljene borbe naših razsodnih obrtnikov za skupno zbornico tako imenovati. Naša zmaga je dosežena. Nismo se razveselili ugodnega izida, ker drugače ni moglo niti biti, razveselili smo se le nepobitnega dejstva, da je ogromna večina, okrog 90 odst. vseh naših obrtnikov, s popolnim zaupanjem sklenila skupno nadaljevati delo z našo najvišjo obrtno ustanovo, pa ji je tako izrazila priznanje za do sedanje delo in napore, ter zaupanje za delo v bodočnosti.

V našem listu, pa tudi preko vseh naših dnevnikov, smo takoj po končani novljavni odločitvi, da v Ljubljani ostane skupna TOI zbornica, povabili vse obrtnike na skupno delo, ker je vsako nasprotno delo v sedanjih razmerah popolnoma pogrešeno in v škodo obrtništva samega. Jasno sliko o položaju pristašev ločene zbornice nam je podalo nedavno njihovo zborovanje v Delavski zbornici. Od 630 članov, koškar jih ta organizacija po lastnem priznanju šteje za celo Dravsko banovino, se je tega zbora udeležilo le 70 članov. Izjavili so, da bo v kratkem v njihovi organizaciji združenih 2000 slovenskih obrtnikov. Pa če tudi bi članstvo res doseglo to število, še vendar ta organizacija ne bi predstavljala več, nego le 10 odst. obrtništva Dravske banovine, včlanjenih v tem; to izrecno in ponovno naglašamo svobodnemu združenju. Društveni tajnik je dalje na tem zborovanju trdil, da njihovi člani predstavljajo 130 milijonov slovenskega kapitala in da je v delavnicah teh članov bilo lani za 240 milijonov dinarjev prometa. Predobro poznavajo obupne razmere, s katerimi se danes bori naš mali podeželski obrtnik — okrog 18.000 njih — moramo dvomiti o resničnosti teh trditve, ker vsote četrtr milijarde dinarjev ni morda dosegel ves obrtniški promet v naši banovini. Ako mogoče posamezni člani tega društva predstavljajo milijonske kapitale, to še ne more brez omejitve pomeniti, da je vsled par njih. denarno močnih, položaj vseh obrtnikov tako odličen in sijajen, nakor se človeku mora zdeti, ako s številom članstva primerja višino kapitala in prometa.

V vrsti člankov se potem to društvo v svojem glasilu obreguje ob našo skupno zbornico in končni izid njej v prid. Gospodje v vodstvu menda zopet pozabljajo, kakor je to sploh njihova stara navada, da baš oni nimajo nikake legitimacije za zastopanje obrtniških interesov in za dajanje mero dajnih izjav, ker je društvo, kakor smo že omenili, le svobodna organizacija, osnovana na temelju zakona o društvih in kot taka torej nima nikake pomembne je torej ta njihova trmasta borba in koliko škode prinaša obrtništvo, nam jasno pokazuje sorazmerje med pristaši skupne zbornice in njihovi. Leto razpoložljivih dni jim po-

leg vseh sredstev agitacije sebi v prid ni zadoščalo, pa je zato tem bolj nekoristno vsako njihovo sedanje delo, ker z njim le cepijo moči, ki bi v skupnem delu lahko donasale obilo koristi.

Očitek, da beograjski konferenci samostojnih obrtnih zbornic ljubljanska TOI zbornica ni prisostvovala, je naravnost smešen. Naša zbornica nima navade nepovabljenosti sodelovati na konferencah. Kakor se niso obrtniki naše banovine nikdar mešali v odločitve za skupne ali ločene zbornice v drugih banovinah, tako niti sedaj ni potrebno, niti to ne želimo in dopuščamo, da se obrtniki drugih banovin mešajo v odločitve našega obrtnika kot nekaki pokrovitelji, ker je naš obrtnik tekom večih stoletij dokazal absolutno samostojno zmožnost presoje položaja in odločitve. Nerazumljivo je nasprotno, zakaj naša TOI zbornica na to beograjsko konferenco kot edini zakoniti predstavnik naše banovine sploh ni bila vabljen. Vzrok si lahko tolmačimo na več načinov, katerih pa nam ni potrebno iznašati. Odkriti se moramo čuditi le enemu dejstvu. V zadnji številki »Obrtnik« po udarja, da so se v borbi za ločeno obrtno zbornico v Ljubljani predstavniki njihovega društva potrkali na prsa. češ: »mi smo tukaj in z nami mnogi tisoči tovarišev v dravski banovini«, le 5 dni kasneje smo na javnem zborovanju v Delavski zbornici izpovedali njihovega tajnika posneli, da njihova organizacija šteje »že« 630 članov. To je zadosten dokaz realnosti njihovega dela.

Kar se tiče konference obrtnih zbornic 10. marca t. l. v Beogradu, pa moramo še izrecno poudariti, da ta konferenca sploh ni imela nikake pravice in nikakega pooblastila, da sestavlja in predlaga znano resolucijo, v kolikor se ta nanaša na razmere v naši banovini, ker naša zbornica kot skupna s svojim avtonomnim obrtnim odsekom, katera edina pravno zastopa vse obrtništvo dravske banovine brez razlike, ni bila povabljenosti k sodelovanju na tej konferenci, da bi se lahko izjasnila o potrebnih vprašanjih. Da naša zbornica ni bila prisotna, so ugotovili tudi na konferenci sami; ta ugotovitev pa je tembolj žalostna, ker sklicatelji nje niso smatrali za potrebno, da našo zbornico k sodelovanju vsaj povabijo.

Nočemo voditi nobene polemike več, ker je naše obrtništvo že silo te borbe in smatra upravičeno, da je zanj to vprašanje že rešeno. Današnje težke razmere odločno zahtevajo stvarno in solidno delo, kateremu bomo odslej posvetili vse svoje moči. Kdo pa bo nosil težko odgovornost in posledice zaradi cepljenja delovnih moči, je vsem jasno. Naša iskrena želja je, skupno sodelovanje z vsemi obrtniki; kdor ni za to, bo sam moral nositi posledice. Mi jih ne želimo nikomur.

Pred socijalnim zavarovanjem obrtnikov

V zadnji številki »Zanatlije« objavlja g. Milan Beložanski iz Beograda svoje poglede na predstoječe obvezno zavarovanje obrtnikov. Iz njegovega članka navajamo njegove glavne misli, z namenom, da seznanimo tudi naše obrtništvo s pogledi in mislimi drugih obrtnikov. G. Beložanski navaja:

O obrtniškem stanju kot takem se ne želim spuščati v vprašanja društve-

ne pozicije, ali smatram za potrebno konstatirati, da je vprašanje socialnega zavarovanja obrtnikov zelo važno. Gospodarski obstoj obrtništva je izpostavljen mnogobrojnim negotovostim in slučajnim neprijetnim posledicam, ki razdirajo gospodarske dobrine, postavljajo reden potek pridobitve, zavirajo delavno sposobnost ljudstva ali da ogražajo celo življenje pridobit-

nim subjektom, načenjajo vprašanje dotičnih dohodkov in premoženje, ter njih in njihove družine obstanek. Obrtniki potrebujemo obvezno socialno zavarovanje, ki je z zakonom o obrtnih tudi zagotovljeno. To obvezno zavarovanje bo obsegalo te vrste zavarovanj, in sicer: za primer bolezni, nesreče, onemoglosti, starosti in smrti; poleg njega bo pa tudi zavarovanje družina deležna primerne zaščite. Sistem socialnega zavarovanja obrtništva na bazi medsebojne pomoči bo prinašal svoje koristne sadove.

Vzajemno socialno obrtniško zavarovanje sloni na izkustvih — utrjenih na opazovanju —, da je v vsaki organizaciji izvestno število pridobitnih oseb stalno in redno izpostavljenih nekim slučajnostim, in da je nemogoče vedeti v naprej koga individualno bo do zadeli ti neprijetni slučajji. Obrtniško socialno zavarovanje je vzajemno zavarovanje slabih neke gotove pridobitne stroke proti slučajnostim, ki se v naprej predvideti ne morejo.

Socialno zavarovanje obrtništva je v današnjih prilikah zaščita socialno manj pridobitnih oseb. Naša država, ki koraka po potih naprednih držav, noče; da zaostane za praktičnimi in naprednimi reformami, tudi pri obrtniškem stanu noče zaostati. Skrbeti moramo, da dobimo »Zakon o socialnem zavarovanju obrtništva« in da se s tem zakonom obrtništvo nasloni na kompetenco ministrstva socialne politike in narodnega zdravja. Centrala teh blagajni bi morala biti oddvojena osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev, bila bi pa pod »Zvezno bolniško blagajno obrtniških združenj« s centralo v Beogradu. Nadaljnja organizacija bi bila izvedena v okviru določenega pravilnika. Tako zakon, kakor tudi projekt pravilnika je potrebno predložiti nadrejenim ministrstvom potom dr-

žavne zveze obrtniškimi združenji (korporacij).

Nadalje je potrebna tudi teritorialna razdelitev tega socialnega zavarovanja, in to na: Zvezne bolniške blagajne obrtniškimi združenji. Uprava mesta Beograda z Zemunom in Pančevom, Dunavska, Moravska, Vardarska, Drinska in Vrbaska banovina naj bi bile vključene centrali v Beogradu, Savska, Primorska in Zetska banovina Zagrebu in Dravska banovina centrali v Ljubljani. V Beogradu bi bila centrala vseh teh blagajni in še posebej centrala svojih teritorialno povezanih banovinskih central. Na vprašanje, da li se to socialno zavarovanje obrtništva izvede v pogledu denarnega zavoda, v katerega bi obrtniki vlagali svoje vloške (za slučaj bolezni), istočasno pa da bi jim te bolniške blagajne služile kot kreditne ustanove, bi bil odgovor tale: »napak je mišljenje onih mnogobrojnih struj«, da bi ta način kaj koristil. Zavarovanje za slučaj bolezni, nesreče itd. ni zato, da se manipulira po bančni praksi; za to služi Zanatska banka.

Delavci, kakor tudi privatni nameščenci vlagajo v okrožne urade svoje prispevke, pa niti ne zahtevajo in niti ne pride komu na um, da bi zahteval posojilo od okrožnega urada zato, ker »vlagajo«. V resnici imamo mnogo dobrih strokovnjakov v socialnem zavarovanju in tudi obrtniška bolniška blagajna bi se mogla okoristiti z njihovim strokovnim znanjem.

Obrtniško socialno zavarovanje, odnosno njegove bolniške blagajne, morajo biti oddvojene delavskemu zavarovanju, ne smeli pa bi jih odvracati. Najmanj ne na levo ne na desno, od predpisanih določil delavskega zavarovanja. Stopnja višinskega donosa je ugotoviti po obsegu delavnice; najboljši bi pa seveda bilo, ugotoviti jo po položaju.

Banovinski proračuni

V finančnem ministrstvu se končana dela na banovinskih proračunih za leto 1933-34, ki stopijo v veljavo 1. aprila, to je tedaj kakor državni proračun. Vsi banovinski proračuni v postavki izdatkov za leto 1933-34 so odobreni v skupni višini 726,752.081 Din.

Primerjalni pregled banovinskega proračuna dravske banovine za leto 1933-34 in 1932-33 je sledeči za izdatke:

Banovinska uprava 87,560.819 Din, banovinska gospodarska podjetja in ustanove 32,490.903 Din. Skupno odobren proračun za l. 1933-34 120,051.722 Din; skupno odobren proračun za leto 1932-33 pa 147,452.142 Din.

Za dohodke znašajo skupni lastni banovinski dohodki, ki služijo za kritje upravnih stroškov (davki, doklade itd.), po proračunu za leto 1933-34 421 milijonov 827.793 Din, za leto 1932-33 pa 497,039.218 Din, ali za 74,171.425 Din manj, v odstotkih pa za 15,13 odstotka manj.

Državna podpora v banovinskih proračunih za leto 1933-34 je v celoti odmerjena na 90,463.257.88 Din, medtem ko je prejšnje leto znašala 106,319.897 Din. Redukcija znaša tedaj 15,856.639.12 Din.

Banovinski dohodki za dravsko banovino za leto 1933-34 znašajo: doklade 45,071.636 Din, trošarina 19,450.000 Din, takse 12,550.000 Din, gospodarski dohodki 32,507.803 Din, državna podpora nič, ostali dohodki 10,473.283 Din, skupaj 120,051.722 Din.

Odobreni banovinski proračuni bodo poslani banovinam v izvršitev in objavljeni v banovinskih službenih listih.

Trgovanje z vložnimi knjižicami

Senator g. Ivan Hribar je vložil predlog zakona proti oduševskemu trgovanju s hranilnimi vlogami. Načrt zakona se glasi: 1. Kdor si s kupovanjem terjatev, ki so nastale iz hranilnih vlog ali vlog na tekoči račun pri denarnih zavodih, ki imajo uredbo po (znanem) čl. 5. in uredbo po § 6. zakona o zaščiti kmeta, pogodi zase ali za koga drugega prekomerno imovinsko korist, izkoriščajoč pomanjkanje likvidnih sredstev na denarnem trgu, se bo kaznoval po čl. 357. kazenskega zakona. 2. Kdor se s sklepanjem takih pogodb bavi obrtoma, bo kaznovan po čl. 359. kazenskega zakona. 3. Kdor v listih objavlja, da kupuje ali prodaja terjatve, ki imajo podlago v hranilnih vlogah v smislu čl. 1. zakona, bo kaznovan po § 357. kazenskega zakona. 4. Lastniki listov, v katerih bi bile tiskane objave v smislu čl. 3. tega zakona, bodo za vsako tako tiskanje kaznovani z globo 1000 Din. 5. Odredbe § 1. in 2. tega zakona bodo veljale za čas, ko bo veljala uredba ministrskega sveta z dne 26. decembra o izplačevanju vlog pri denarnih zavodih. 6. Zakon stopi v veljavo, ko se objavi v Službenih novinah, obvezno moč dobiva 15 dni po tem.

**Pridobivajte
našemu listu vedno
nove naročnike!**

Delo v tvornicah Bat'e v Borovu

Batov sistem dela v Jugoslaviji. — Uslužbenici nikdar ne vedo, koliko bo znašala mezda. — Delovni čas je neomejen. — Prekournno delo ni nagrajeno. — Vsi uslužbenici delajo prvih 14 dni povsem brezplačno. — Higijenski pogoji za delo. — Odporna sila uslužbencev je toliko oslabil, da je to doprineslo k širjenju epidemij. — V treh mesecih je obbolelo okrog 600 uslužbencev na grizi in legarju. — Sedem smrtnih primerov.

Pod gornjim glavnim naslovom in gesli je priobčila beograjska »Politika« zanimiva, a obenem žalostna razkritja. Da seznanimo s temi razkritji naše čitatele, priobčujemo obširno poročilo v točnem prevodu. Glasi se:

Konkurenca Batovih čevljev, najprej iz Zlina v Češkoslovaški, a potem iz tovarne, nastale v Borovu pri Vukovaru, prisilila je domače tovarnarje obutve in obrtnike čevljarje izdelovati obutve ceneje in bolje. Konsument je torej imel koristi. Po našem globokem prepričanju je bil Batov pritisk koristen tako za proizvajalce obutve kakor za tovarnarje in obrtnike. Presekal je lenost in rutino, ki sta se v domači proizvodnji obutve globoko ukoreninili. Zadostuje, ogle dati si izložbe obutve v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani in drugih mestih in se prepričati o tem. Ne le večje tovarne, temveč tudi manjše, obrtniške delavnice so zmožne danes, da konkurirajo Bati, pa to ne le v pogledu kakovosti, temveč tudi v pogledu cene nekaterim malo boljšim vrstam izdelkov.

Resnica je, da ne gre vsa zasluga za to ravno Batovim tovarnam. V tem pravcu je delovala tudi in zelo mnogo pripomogla k temu tudi medsebojna konkurenca domačih proizvajalcev samih. Nihče ne more oporekati, da se ne vodi ravno glede boljših vrst obutve najživahnjša konkurenca med domačimi proizvajalci. V vsakem primeru pa je treba neoporečno priznati, da datira pričetek stvarne in ostrejšje konkurenčne borbe na domačem trgu v čas, ko se je pričela pri nas razvijati Batova prodajna organizacija. To je pozitivna stran uveljavljanja in prodiranja Batove obutve.

Je pa tako rekoč še ena zelo negativna stran tega prodiranja. To negativno stran je ogledati v njegovi (Batovi) posebni organizaciji prodajnega aparata in sistema organizacije dela, odnosno v eksploataciji delavne sile v samih tovarnah. Tako o enem kakor o drugem se je že mnogo pisalo po vsem svetu, pogosto in obširno. Tudi knjige o tem eksistirajo in vršile so se številne obravnave pred sodišči.

Tajna Batovega velikega uspeha je v velikem delu v tem, ker je umel znaten del rizika in bremen konkurenčne borbe prevladati na svoje »sodelavce«, to je: na svoje prodajalce in delavce, z ustvaritvijo posebnostnega tipa prodajne organizacije in delovnih pogojev v svojih tovarnah. Nekateriki pač smatrajo, da se v tem krije vsa tajna njegovega uspeha, ker vse breme konkurenčne borbe prevljuje avtomatično na prodajalce in delavce, dočim sam nikdar nič ne žrtvuje.

Da je ta trditev v potankostih točna, je pač težko reči. Ker je razen tega Bata umel izvesti popolno mašinizacijo in tehnično racionalizacijo v svojih tovarnah, kar že samo po sebi povzroča nadmoč nad onimi, ki v tem pogledu zaostajajo. Razen tega itak že dejstvo proizvodnje v ogromnih količinah s pomočjo izdelovanja po kombinirani industriji, kjer se v isti tovarni usnje, stroji, barva in predeluje, ustvarja pogoj za reduciranje proizvodnih stroškov. Možnost nakupa sirovin v večjih količinah tudi precej doprinese k temu.

Ali vendar, vse to še ne govori za to, da ne bi bilo vendar precej resnice v trditvi Batovih nasprotnikov in kritikov, ki kažejo na njegove prodajalce in delavce kot na glavni vir in prvo žrtev njegove konkurenčne sposobnosti in njegovih dosedanjih zmag na tržiščih, kjer ni toliko povpraševanja po kvaliteti izdelkov kakor pa po nizki ceni.

V interesu je prikazati prodajno organizacijo zlinjskih in borovskih tovarn in pogledati, kako se preživljajo Batovi »sodelavci« na polju trgovinskega dela, odnosno na polju prodaje obutve. Toda mnenja smo, da je bolje, če prepustimo to zanimanje in besedo kakor inicijativo samim prodajalcem in trgovstvom, odnosno njihovim stanovskim organizacijam. Ti so polklicani, da pokrenejo in razčistijo vprašanje, če je tako delo skladno z običaji in zakoni o trgovskem poslovanju. Počakajmo, da se oni najprej razgovore o tem, mi pa se pomudimo ta čas le pri vprašanju delovnih pogojev, odnosno razglabljanju vprašanje položaja

uslužbencev v Batovih tovarnah v Borovu pri Vukovaru. Vse, kar navajamo, je sama čista resnica po prepričanju in utemeljena. Verjemo, da se bo marsikateri koncem članka povprašal, če je mogoče dopustiti, da bi se tako dogajalo še vnaprej.

Kakor je iz njegove zelo hrumne in dovolj hvalisane reklame skoro vsem dobro znano, proglasil je pokojni Tomaž Bata na eni strani svoje delo kot samo »službo javnosti«, na drugi strani pa je zavračal pomisleke o »eksploataciji uslužbencev«, češ, da tega ne pozna, da pri njem ni mezdnikov zaposlenih, ampak da so vsi le »sodelavci«, ki so v polni meri soudeleženi na dobičku. Medtem pa je prevladovalo že davno prej javno mnenje v Češkoslovaški, da so namreč »sodelavci« Bate bolj soudeleženi na izgubi kakor pa na dobičku. Za resnično, Bata je umel svoje razmerje do uslužbencev tako spretno uravnovesiti, da je za svoja tovarniška podjetja popolnoma izoliral veljavnost zakonitih predpisov o zaščiti delavcev. Avtomatično, brez potrebe vodenja in sklepanja ugovorov z uslužbenstvom in njihovimi organizacijami, oblastniki zlinjskih fabrik (a zdaj tudi onih v Vukovaru) znižavajo po svoji mili volji delavske mezde in zaslužek ter podaljšujejo delavni čas, prevaleči nanje ne le samo vse breme konkurenčne borbe, temveč tudi posledice vseh poslovnih neuspehov (verjetno, ali tudi Bata ima neuspehe!) vseh padcev cen, razprodaj itd.

To je eden zelo kompliciranih sistemov poračunavanja delavskega zaslužka, sistem, po katerem delavec ni plačan ne po času, ne po kosu. Njegova mezda ni povečana z podaljšanjem delavnega časa, in tudi ne v primeru, če doseže ta prekomernost nekaj ur dnevno. Istotako ni mezda povečana, če doseže delo v akordnem pomenu nad preračunjeno produkcijo obutve ali pa magari le sestavnih delov.

Nikdar ne more uslužbenec točno vedeti, kolikšno plačo prejme koncem tedna. Sprejeti mora pač tofiko, kolikor mu dajo. Osnova in sistem, po katerem se njegovi prejemki izračunavajo, so ali njemu povsem neznan, ali pa da utegne jedva razmišljati o tem. V ostalem pa sploh nima pravice, da bi o višini svojega zaslužka vobče kaj razpravljal ali diskutiral. Ta način obračunavanja delavskega zaslužka, izmišljen, izdelan, priučen in izpopolnjen v Zlinu, prenešen je skoro v celoti k nam, to je prakticirano enako tudi v tovarnah v Borovu. Najbolje ga bomo osvetlili ta sistem, če navedemo nekaj primerov te tovarne.

Prvi korak, ki so ga naši domači delavci napravili na polju »sodelovanja« z Batovimi tovarnami v Borovu, je bil ta, da so prvih 14 dni delali povsem brezplačno. Plačo, odnosno izplačilo med prejšnjimi šele po treh tednih, a to samo za zadnji izmed teh treh tednov. To se pravi, da njihovo delo prične s tem, ko svojem »sodelavcu« — poslodavcu dajo brezobestno in nepovračljivo vlogo štirinajstih dni docela nenagrajenega dela, vrh tega pa kreditirajo s svojo delavno sposobnostjo še nadaljnjih 7 dni. To drugo je normalno v najemnem delovnem razmerju sploh. Toda ono prvo (14-dnevno brezplačno delo) je pa specifičeta Batovega sistema. »Nepoznanje najemne eksploatacije delavcev«, s čimer si ustvarjajo Batove tovarne reklamo, izpričuje danes že na prvem koraku kot prost izgovor, da bi se sploh delavske mezde kratkotalno ne izplačevale...

Tako lep pričetek »sodelovanja« v Batovem sistemu se skuša opravičiti s tem, da je smatrati prvih 14 dni kot poizkusni čas v svrhu priučitve dela. To naj bi bila tako nekako kratka perijoda »učencevanja«. Medtem ko niti »učencevanje« ne bi smelo biti nehonorirano. Poglejmo le obrtnike, ki morajo dajati svojim učencem najmanj vsaj hrano.

(Nadaljevanje prihodnj.)

ZAHVALA

Po smrti mojega moža g. Franca Vodiška mi je izplačala »Obrtniška samopomoč«, reg. pom. blagajna v Ljubljani, Beethovnova ulica 10, posmrtnino, za katero je bil zavarovan, točno in kulantno, za kar se ji tem potom najtopleje zahvaljujem in to socialno ustanovo vsakemu obrtniku zelo toplo priporočam.

Ljubljana VII., dne 27. marca 1933.

Josipina Vodišek, vdova,
Ljubljana VII., Polakova 11.

† Andrej Marčan

Kdo bi pričakoval, da bo neizprosna vserazdruževalka segla zopet v naše vrste in izrgala iz naše srede dobrega tovariša, vobče spoštovanega mojstra in uglednega ljubljanskega meščana g. Andreja Marčana.

Pokojnik se je rodil leta 1866. v Ohodnici na Slovaškem, odkoder je že l. 1877. prišel v naše kraje. Solo je posecal v Trzinu, kjer se je pri mojstru Godunovu tudi izučil v mesarski obrti. Po odsluženju vojaški dobi je bil nekaj časa poslovodja pri Zormanu v Trzinu, nato pa se je l. 1892. v Ljubljani osamosvojil in odprl mesnico na Sv. Petra cesti, od l. 1906. do svoje smrti pa je domoval na Rimski cesti.

Med svojimi obrtniški tovariši je bil znan kot izboren obrtnik. Lani je praznoval 40-letnico svoje lastne obrti in mestna občina ljubljanska ga je za zasluge imenovala za občana. Kakor je bil na zunanji trdnosti človek, bolehal je že leto dni na nevarni notranji bolezni, ki ji je kljub operaciji podlegel.

Bodi ohranjen dobremu tovarišu svetel spomin in zavest med nami lebdečega spomina naj bo spoštovanim njegovim domačim v tolažbo!

Mnenja

naših čitateljev

Tovariši obrtniki

Kakor Vam je gotovo znano, obstoja že od leta 1926. »Obrtniška samopomoč«, katere namen je zavarovati našega obrtnika kakor tudi njegove svojce in nameščence za posmrtnino. Naša ustanova je ena najstarejših, popolnoma sigurna in zanesljiva, ter izplača v slučaju smrti zavarovanega obrtnika proti predložitvi sprejemnega in mrtvaškega lista, takoj in točno posmrtnino za to določenemu upravičencu pokojnega zavarovanca.

Do danes smo izplačali že preko 700.000 Din posmrtnine. Zavaruje se lahko vsak obrtnik, kakor tudi njegovi svojci do 4 kolena. Pravico zavarovanja imajo tudi nameščenci obratov ter njihovi svojci. Dolžnost vsakega obrtnika je, da takoj pristopi v to koristno socialno ustanovo. Vsa potrebna pojasnila dobite brezplačno pri podpisani blagajni, ki Vam bo rada volje sporočila vse potrebne podatke.

Spoštovani tovariši! Zavedajte se svoje stanovske dolžnosti. Naše geslo naj bode: »Svoji k svojim!«, zato ne odlašajte s pristopom v našo posmrtninsko ustanovo. Mesečni prispevki so tako malenkostni, da jih lahko zmore vsak obrtnik, kljub temu, da so težki časi za obstoj obrtnika. Ravno po smrti zavarovanca je njegova družina najbolj potrebna denarne podpore. Kje vzeti denar za pogreb umrlega in ostale stroške?

Naša ustanova ima pa ravno ta namen, da nudi svojem ali družini pokojnika z izplačilom posmrtnine možnost, da lahko krijejo stroške pogreba in druge izdatke, ker ravno družine obrtnikov so v teh časih najbolj potrebne po smrti očeta in prehranitelja družine, denarja.

Prosimo Vas, da v lastnem interesu takoj prijavite svoj in svojcev pristop v posmrtninsko blagajno, priložite 3 Din v znamkah, nakar Vam bomo poslali vse potrebne tiskovine in pojasnila. Naslovite na: »Obrtniška samopomoč« reg. pom. blagajna v Ljubljani, Beethovnova ul. 10 (palača Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, pritličje levo).

Novi mojstri

Kandidati, ki so opravili mojstrske izpite v dobi od 10. I. do 28. III. 1933.

Iz obrta frizerjev:

Kapus Fanči, Burger Vladislav, Podkrajšek Metod (vsi iz Ljubljane), Beseničar Avgust, Rožna dolina, Hafner Anton, Stražišče pri Kranju, Frank Ivan, Ljubljana; Vorina Dragotin, Ljubljana.

Iz obrta mesarjev:

Aljančič Janez, Jezersko; Jagodic Josip, Ljubljana; Peternel Ivan, Bistrica pri Podbrezju; Zvegljč Alojz, Planina pri Sevnici; Vidlič Leopold, Trzin; Stussek Alojzij, Boh. Bistrica; Grčar Vinko, Kamnik; Dolanc Leopold, Zagorje.

Iz obrta slaščičarjev:

Zalaznik Ivan, Ljubljana; Salamon Edgar, Ljubljana; Jerot Milan, Ljubljana; Pogačar Stefan, Ljubljana.

Iz obrta soboslikarjev:

Wolf Ferdinand, Kočevje.

Iz obrta čevljarjev:

Lavriša Ivan, Horjul; Učakar Maks, Podgora — Dol pri Ljubljani; Boštjančič Franc, Babna gorica; Rudnik; Japelj Stanko, Trzin; Žepič Franc, Sebenje 46; Kristan Franc, Selo; Ivič; Kejzar Anton, Sp. Sorica; Mulec Josip, Cerknica; Truden Janez, Iga vas; Rakel; Mlakar Janez, Stara Fužina; Bohinj; Avanca Martin, Studenec; Sibič Franc, Gorenje Brdo; Puželj Ivan, Bukovica; Ribnica; Petrič Anton, Zaboršt; Kamnik; Primožič Anton, Zg. Veterina; Križ; Osterman Josip, Krelj Peter, Grašič Franc, Senčur; Dolinar Jože, Sebenje; Štefe Alojz, Trzin; Zupan Anton, Selce; Dole pri Litiji; Frelih Leopold, Skofja Loka; Čufer Josip, Sp. Danje; Sorica; Likar Viljem, Ljubljana; Zupan Jožef, Sebenje; Trzin.

Iz obrta zlatarjev:

Ochs Franc, Celje; Strajnar Josip, Ljubljana.

Iz obrta modistinj:

Podboj Mihaela, Ljubljana.

Iz obrta livarjev:

Mostar Franc, Ljubljana.

Iz obrta fotografov:

Perissich Adolf, Celje; Mavec Franc, Ljubljana; Dolenc Franjo, Ljubljana.

Iz obrta izdelovanja perila:

Štrus Josipina, Ljubljana.

Iz obrta pasarjev:

Zmuc Alojzij.

Iz obrta damskih krojačic:

Selan Olga, Pibernik Milena, Pelc Danica, Pliberšek Vera (vse iz Ljubljane); Debevec Marija, Dol pri Borovnici; Zgonc Franciška, Ljubljana.

Iz obrta ličarjev in voznihtapetnikov
Škander Ivan, Ljubljana.

Iz obrta dimnikarjev:

Kunej Ferdo, Krčevina pri Mariboru; Meniga Jožko, Maribor, Kernc Fridrik, Štrukelj Ivan (oba Ljubljana).

Iz obrta košarjev:

Burnik Václav, Žiri.

Iz obrta mehanikov:

Remec Oskar, Kraljič Jože (oba Ljubljana); Oblak Janko, Vrhnika.

Iz obrta pekov:

Winkler Miroslav, Grahovo; Korbar Jernej, Javornik; Kukovica Viktor, Studenec; Ig; Janžekovič Janez, Ljubljana; Mausser Viktor, Stari trg; Kočevje; Zirovnik Ivan, Mengeš; Skuber Aljančič Terezija, Jezersko; Birtič Ivan, Ljubljana; Pirc Josip, Ljubljana; Kokalj Franc, Zador; Dobrunje.

Iz obrta graverjev:

Dolenc Jožko, Ljubljana; Hribar Borut, Maribor.

Iz kozmetike:

Gril Slava, Ljubljana.

Iz obrta knjigovezov:

Ogrinc Stanko, Ljubljana.

Iz obrta krojačev:

Treven Jože, Ovsiše; Podnart; Prešeren, Rudolf, Mojstrana; Zbontar Ivan, Jesenice; Pristov Simon, Višelnica, Gorje; Spreitzer Ivan, Gorenje; Stara

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

cerkev pri Kočevju; Šolar Alojzij, Ljubno-Podnart; Žen Vinko, Bohinska Bistrica.

Iz obrta dežnikarjev:
Milavec Frančiška, Ljubljana.

Iz obrta mizarjev:
Jerman Lovro, Dobrunje; Smole Stanislav, Tacen; Voč Janez, Selo Žirovnica; Grom Lovro, Dol. Logatec.

Iz obrta torbarjev:
Bergelj Ivan, Ljubljana; Golob Josip, Ljubljana; Keber Ivan, Škofja Loka.

Iz obrta sedlarjev:
Kuhar Florijan, Boh. Bistrica; Debeljak Anton, Zasip-Bled; Jerovšek Josip, Lahovče; Križaj Jakob, Moste pri Ljubljani; Košir Ivan, Primskovo-Kranj.

Iz obrta kovačev:
Pirman Mihael, Dole pri Litiji; Sodnik Valentin, Bukovica pri Vodichah; Sovšak Franc, Korenč Franc, Meden Ivan.

Izpitov niso napravili (po strokah):
7 mesarjev, 3 slaščičarji, 1 soboslikar, 1 zlatar, 1 čevljar, 2 diminkarja, 2 peka, 2 krojača 2 mizarja. V skupnem ni napravilo mojstrskega izpita 21 kandidatov.

Vsem novim mojstrom prav iskreno čestitamo k njih uspehom in pozdravljamo jih kot stanovske tovariše!

Kaj je novega?

Na ljubljanski borzi je deviza Berlin ponovno nekoliko popustila, dočim sta se devizi London in Amsterdam dvignili. Avstrijski šilingi so se v privatnem kliringu trgovali po 8,50 — 8,60 (v Zagrebu 8,40, v Beogradu 8,305 — 8,40), grški boni pa po 37 (v Beogradu 41 — 50).

Smrtna kosa. V Ljubljani so pokopali v četrtek, dne 6. aprila, popoldne mizarjskega mojstra g. Ludvika Jakliča, člana združenja mizarjev v Ljubljani. N. v. m. p.!

Telesna kazen po saksonskih šolah. Hitlerjev režim v Nemčiji je dovolil po državnem komisarju na saksonskih šolah uvedbo telesne kazni. Pač znak prosvetljenega stoletja v državi, ki se šteje za najbolj kulturno in tehnično na višku.

Povečan izvoz svinj v Češkoslovaško. Po češkoslovaških podatkih je naš izvoz svinj v februarju zelo narasel. Lani smo izvozili v februarju na Češkoslovaško 2445 svinj, letos pa 5439.

Mussolini bi rad spremenil ZN. Italijanski poslanik v Parizu Pignatti je na sestanku s francoskim ministrom Boncourjem podrobno obrazložil vsebino in cilj Mussolinijevega načrta, po katerem hoče Mussolini reorganizacijo Zveze narodov, seveda po svojih zamislih.

Novi železniški ravnatelj v Ljubljani. Z ukazom Nj. Vel. kralja je bila imenovana za ravnatelja državnih železnic v Ljubljani Josip Cugmus, referent prometnega ministra.

Asfaltna cesta Beograd — Zagreb — Ljubljana. V ministru za gradbe so že izdelali načrti za predvideno asfaltiranje ceste Beograd-Zagreb s podaljškom do Ljubljane. To je velika akcija za zaposlitev brezposelnih in taka javna dela, ki prinašajo tudi socialno poboljšanje mas, najtopleje pozdravljamo in želimo le skorajšnjega pričetka.

120-letnica omnibusa. Letos mine 120 let, odkar so vozili v Parizu prvi omnibusi. Leta 1825. je namreč dal napraviti prvi omnibus Napoleonov oficir Baudry.

Zapiranje židovskih trgovin. Vse židovske trgovine so zaprli po odredbi oblasti v Schwerinu. Prav tako so zaprle vse židovske trgovine v Essenu, Duisburgu, Bohumu in drugod. Hitler se odločno zavzema za to, da iztrebi vse, kar je židovskega.

Fenomenalna krava. V Pariz — v klavnico Vilette — je bila pripeljana čudokrava z dvema glavama, tremi očmi, dvema nosoma, štirimi rogovi in dvema jezikoma.

Uradno pojasnilo o kolkovanju trgovskih listin

»Službeni list« dravske banovine z dne 1. marca objavlja pojasnilo pomočnika finančnega ministra Nedeljkovića o kolkovanju trgovskih naročilnic in sklepnic. Ker je to pojasnilo v resnici izčrpano in ker obstajajo še vedno nekateri dvomi o tem vprašanju, objavljamo to pojasnilo v celoti. Glasi se:

Zakon o naknadnih in izrednih kreditih k proračunu državnih razhodkov in dohodkov za leto 1932-33, z dne 23. cembra 1932., št. 300-CXII) odreja v paragrafu 12., točki 19., nastopno:

V drugem stavku pripombe 5. k tar. post. 12. taksne tarife zakona o taksah je dodati nov stavek, ki se glasi: »Vendar se mora vsaka listina o takem poslu [naročilo, naročilni list, sklepnica (zaključnica) in pod.] kolkovati z 1.— dinarjem.«

Ker so se sročila različna vprašanja, kako je treba umeti ta zakonski predpis, daje ministru za finance, davčni oddelek, po naslednjem odstavku člena 43. zakona o taksah nastopno pojasnilo:

1. Predmetni zakonski predpis je treba razumeti v zvezi in nadaljevanju pripombe 5. k tar. post. 12. zakona o taksah, ki se glasi:

Prvi stavek: »Glede plačevanja te takse za kupone in prodajne pogodbe je smatrati za pogodbe tudi vse tiste spise in izjave, s katerimi se potrjuje obstoj nakupa in prodaje, kakor tudi vse tiste akte, na katerih podstavi se izvršuje ali kakorkoli potrjuje prenos stvari.«

Drugi stavek: »Tej taksi niso zavezane pogodbe o nakupu in prodaji stvari ali blaga, ki so namenjeni neposredni porabi ali za preprodajo (trgovinski sklepi).«

Videti je, da ima prvi stavek te pripombe v mislih samo taksne spise in izjave, s katerimi se potrjuje obstoj nakupa in prodaje kakor tudi vse tiste spise, na katerih podstavi se izvršuje ali kakorkoli potrjuje prenos stvari.«

Tudi drugi stavek govori samo o pogodbah o nakupu in prodaji stvari ali blaga, ki so namenjene neposredno porabi za prodajo (o trgovinskih sklepih).

Torej ima tako prvi stavek, kakor drugi stavek pripombe 5. k tar. post. 12. zakona o taksah v mislih samo taksne listine, t. j. spise in izjave, ki obsegajo ali ki se nanašajo na pogodbe o nakupu in prodaji, torej na pismeno ugotovitev soglasne pravne volje dveh ali več oseb o pravnem poslu kupoprodaje, ki so ga te osebe med seboj sklenile, najsi je sklenjena dotična pogodba šele z listino po običnem grajskem zakonu (konstitutivni značaj listine) ali pa z listino dotična pogodba samo posvedčuje (deklarativni značaj listine).

Toda v vseh teh primerih in samo v tiskanih primerih, ko dotične listine obsegajo ali se nanašajo na kakšen trgovinski sklep, torej na trgovinsko pogodbo o kupoprodaji, morajo biti — po novem zakonskem pristavku k drugemu stavku pripombe 5. k tar. post. 12. zakona o taksah — **kolkovane s kolkom 1.— dinarja**, in sicer ne glede na to, kako nazivajo stranke same v konkretnem primeru dotično listino, kakor n. pr. z izrazom »naročba«, »naročilnica«, »naročilni list«, »sklepnica«, »zaključnica«, »sklepni« ali »zaključni list« in s podobnimi izrazi.

Trgovinski sklep sam pa na osnovi prvega dela drugega stavka pripombe 5. k tar. post. 12. zakona o taksah ni zavezan plačilu 1-odstotne prenosne takse za pravni posel.

2. Iz zgoraj obrazloženega izhaja, da **tej taksi niso zavezane navadna pisma in dopisnice**, s katerimi naročajo kate-rekoli stranke pri trgovcih določeno količino stvari določene kakovosti za določeno ceno, ker obsegajo takšni spisi samo poudarbo za sklep kupoprodaje, torej izpričujejo pravno voljo samo ene osebe, ne pa še pogodbe.

3. Nadalje izhaja iz zgoraj obrazloženega, da **neobvezno dopisovanje**, ki

se vrši pred trgovinskim sklepom, n. pr. informacije, ali ima kakšen obrat na prodaj kakšno blago, ki se išče, nadalje informacije glede cene, glede načina ekspedicije, načina plačila, glede rizika ali časa transporta itd., **ni zavezano taksi**.

Nadalje **niso zavezane** tej taksi vse tiste listine, ki se izdajo **brez zaveze**, n. pr. v obliki cenovnikov, popisa stroškov in podobno.

4. Nadalje izhaja iz zgoraj obrazloženega tudi to, da je oblika trgovinskega sklepa za taksno dolžnost **brez pomena**.

Zato so zavezane tej taksi ne samo sklepnice, odnosno naročilnice, ki jih imajo s seboj trgovinski potniki, navadno natiskane v vezanih knjigah z raznimi podrobnimi pogoji, in ki jih ob sklepu pogodbe podpisata tudi stranka, ki kupuje, in trgovinski potnik v prodajalčevem imenu; ampak so zavezane tej taksi tudi sklepnice, sklepni listi, nasprotni sklepnice, nasprotni sklepni listi, ki imajo v obliki trgovinskega dopisovanja podpis vselej ali samo prodajalčev ali samo kupčev.

5. **Ce se izdajo** poleg izvirnika naročilnice ali sklepnice tudi še **kopije**, n. pr. trgovinski potnik pošlje izvirnik naročilnice svojemu poslodavcu, eno kopijo odda naročniku blaga, drugo kopijo pa obdrži sam, mora biti kolkovan tisti primer, ki je namenjen za osebo, ki naj v naši državi naročilo izvrši, t. j. v zgoraj navedenem primeru poslodavec, tvrdka — prodajalec.

Na vseh kopijah pa je treba po členu 25., točki 5., taksnega zakona in pristojbinskega pravilnika označiti, pri kom je primer (izvirnik) s kolkom Din 1.—.

6. **Pravica države do predmetne takse nastane** že isti dan, ko se napravi v mejah naše države listina o trgovinskem sklepu, odnosno z dnem, ko se napiše v mejah naše države pismo, ki obseza trgovinski sklep.

Toda glede naročilnic in sklepnic, ki prihajajo iz inozemstva, nastane pravica naše države do predmetne takse z dnem, ko se je prenesla dotična listina, njen prepis ali prevod na ozemlje kraljevine.

Na taksno obveznost ne vpliva okolnost, ali je sklenjen pravni posel z dolžnikom ali razveznim pogojem ali pa je vezan s kakršnimkoli rokom.

7. **Predmetno takso sta dolžna plačati** solidarno izdajatelj listine in njen prejemnik.

Ce pride naročilnica ali sklepnica iz inozemstva, je dolžan — naravno — plačati to takso samo prejemnik listine.

Ce je prejemnik naročilnice ali sklepnice v inozemstvu, mora biti kolkovana kopija, ki ostane pri izdajatelju naročilnice ali sklepnice v mejah naše države.

8. **Ta taksa se plača s tem**, da se prilepi v kolkih na naročilnico ali sklepnico in se uniči tako, da se napiše prva vrsta besedila naročilnice ali sklepnice čez kolke, in sicer tako, da se začne pisanje na čistem papirju in se nadaljuje čez kolke (glej taksni in pristojbinski pravilnik, člen 42., točko 53).

Razen tega se kolki lahko uničijo tudi tako, da se prilepi kolek na izpisano mesto naročilnice ali sklepnice in da se prepečati s pečatom firme ali pečatom imena izdajateljevega, odnosno prejemnikovega, in to tako, da obseza pečat z enim delom kolek, z drugim delom pa čisti papir.

9. Ce se ne nalepi na naročilnico ali sklepnico nobena taksa ali se prilepi nepopolna taksa ali se taksa predpisno ne prilepi in uniči, pa pridejo takšne naročilnice ali sklepnice kakorkoli pred oblastvo, je pobratil po členu 51. zakona o taksah poleg doplačila redne takse **kazensko takso** v znesku trikratne neplačane, nezadostno ali nepredpisno položene takse in tudi takse po tar. post. 229. zakona o taksah, ki znaša najmanj 30 dinarjev za vsako obsejo-

no osebo.

Doplačilo redne in kazenske takse plača lastnik listine.

Ce se ugotovi nezmožnost plačila po lastniku, se obsodi izdajatelj na plačilo prednje takse.

Za izvršitev sodbe so pristojna vsa oblastva, pred katera taka listina pride.

10. **Naroča** se finančnim direktcijam, naj priobčijo to pojasnilo vsem podrejenim davčnim upravam, kakor tudi glavnim oddelkom finančne kontrole v znanje in ravnanje s tem, da je uvesti kazensko postopanje (točka 9. tega pojasnila) samo za tiste primere, ko je nastala pravica države do predmetne takse (točka 6. tega pojasnila) šele iz-za dne razglasitve tega pojasnila v »Službenih novinah«, a ni bilo taksni dolžnosti predpisno zadoščeno.

Po predmetu pa, po katerih je nastopila taksna dolžnost v času od dne 26. decembra 1932. do dne razglasitve tega pojasnila v »Službenih novinah«, naj skrbijo finančne direktcije za to, da se v redu pobere samo redna taksa.

V Beogradu, dne 26. januarja 1933.;
Štev. 4085-33.

Pomočnik ministra za finance
ing. St. Nedeljković s. r.

Krajnc Ivan, Laško-Rečica:

Usodni molk

Pridružujem se tovarišu Hugonu Rojniku za članek v »Obrtnem Vestniku«, ker ako si res sami v skupnem ne bomo pomagali, bomo doživeli še večje presenečenje. Tudi zbornica bi se morala zavedati, da je nujno potrebno osnove produktivne zadruge kovinarjev; v zadnjih letih se pojavlja vedno več domačih izdelkov na našem trgu, ki jih je samo treba od mero-dajnih strani tudi vpoštevati. Zato bi bilo dobro, da bi se urad za PO pri zbornici za TOI — kot vrhovni zaščit-nik splošnega obrta z vsemi svojimi sredstvi podprlo in izvedlo načrt, o kakršnem se že skozi leta pisari v našem glasilu. Koliko predmetov uvažamo iz inozemstva, ki jih veliko dražje plačujemo kakor pa iste vrste blaga — izdelke domačega obrtnika, ki so v mnogih primerih še mnogo boljši od tujega. Prav v teh težkih časih nam je nujno potrebno, da spoznamo važnost gospodarske stiske, ter da kupujemo in podpiramo samo domače izdelke. S tem krepimo domačo obrt in povečujemo narodno gospodarstvo. Obrtnikom, ki imajo dobro voljo, sposobnost in veselje do zadruge, pa je treba pre-skrbeti tudi cenejši kredit. Ce so ban-ke uslužne neobrtnikom, ki se pečajo z industrijo in se imenujejo d. z. o. z. in d. d., izkoriščajo pa le njih kapital, seveda toliko časa, dokler pač kaj ne-se, končno pa ko kapital izkoristijo, utrpe škodo žirantje, zakaj ne bi bile uslužne nam. Poglejmo samo našo in-dustrijo, pri kateri je v mnogoterih primerih krit z besedo »jugoslovenski« le inozemski delničar. Koliko naših do-brih moči je zaposlenih v industriji, naravno, ker nobena industrija ne mo-re obstojati brez obrtnikov. Ravno obrtniki in drugi delavci so tisti, ki ustvarjajo vse proizvode v industriji, ne pa tuji in domači delničarji. Ce bo-demo še tako naprej dremali in se de-la za izboljšanje ne poprijeli, tako bo-mo sami zlonamerno pomagali, da bo kmalu ves obrtni stan pokopan. Imam vagona naročila za svoje iznajdbe: zavore in brzoklepalnike, kako pa eks-ploatirati te iznajdbe brez kapitala, brez potrebne reklame, brez potrebne pisarne in drugega, vedi Bog?!

Vsem cenjenim naročnikom!
Da bo mogoče list redno iz-
dajati, prosimo vse cenj.
naročnike, da takoj porav-
najo vso zaostalo naročnino.

Mestna hranilnica

v Ljubljani, Prešernova ulica št. 3, s
podružnico na Miklošičevi cesti št. 13,
je največja regulativna hranilnica v
Jugoslaviji.

Ima vlog nad 430.000.000 Din, rezervnih
zaškladov pa nad 10 milijonov dinarjev.

ljubljanska

Za pupilne naložbe pa sodni depozitni
oddelek, za varčevanje mladine izdaja
domače hranilnice, za pošiljanje po po-
šti pa svoje položnice. Za vse vloge
jamči mestna občina z vsem svojim pre-
moženjem in davčno močjo.

Hranilnica kupuje in prodaja tudi de-
vize in valute najkulantneje. Ta posel
opravlja v svoji podružnici na Miklošič-
evi cesti. Telefon centrale št. 2016 in
2616, podružnice št. 2367, poštni čekov-
ni račun centrale št. 10.533, podružnice
št. 16.138.

Uradne ure za stranke so od 8—12.

Zasedanje zbornice za TOI

Ljubljana, 6. aprila

Glede na jutrišnje plenarno sejo Zborni-
ce za TOI so se danes dopoldne in popol-
dne vršile v zbornici seje posameznih od-
sekov. V vseh treh zborničnih odsekih se
je razpravljalo o poročilu o zborničnem de-
lovanju v prvem letošnjem tromesečju in
o novem zborničnem statutu. Na seji tr-
govskega odseka je bila vrhu tega razpra-
va o predlogih za opredelitev raznih tr-
govskih strok, o obdavčenju konsumov, o
rentnem davku na obresti trgovskih ter-
jatev, o kazenskih zadevah zaradi kršitev
obrnege zakona, o reviziji železniških ta-
rif in o noveliranju zakona o prisilni po-
ravnavi.

Obrotni odsek se je bavil med drugim z
izvajanjem zakona o inspekciji dela, z iz-
vršitvijo uredb o obrtnem zakonu glede
številčnega razmerja in odškodnine vajen-
cev in o delovanju zborničnega zavoda o
pospeševanju obrti.

Industrijski odsek pa je razpravljalo o
splošnem položaju industrije v zborničnem
področju, o trgovsko političnih odnošajih z
inozemstvom ter o prošnjah in podporah.
Vsi trije odseki so se vrhu tega bavili s
samostojnimi predlogi posameznih zbornič-
nih članov.

Naše gospodarstvo v februarju

po podatkih ljubljanskega OUZD Z

Kljub splošni depresiji se gospodarske
razmere letos v gotovem pogledu povelj-
nejše razvijajo kakor pred enim letom. Res
je zaposlenost delavstva za 8 odst. manjša
od lanskega, vendar opažamo letos četudi
ne posebno izrazito, naraščanje zaposlitve,
ki bo najbrže sezonskega izvora, že od prve
polovice februarja dalje. Lani smo dočakali
ta pojav šele v začetku aprila. Glede na
številce delavcev si je najbolj opomogla v
februarju gozdno-planinska industrija. Pri-
rastek znaša 201 delavca ali 3,71 odst. Ta
industrija je padla od decembra l. 1932.
do januarja l. 1933. za 5,55 odst.

Od januarja do februarja so v glavnem
nazadovale, in sicer zaradi sezone, nastop-
ne industrije: Čevljarji in krojači imajo
po božičnih praznikih vedno pobitnice ne-
kak mesecev. Ljudje hočejo imeti nove oble-
ke šele za Veliko noč in tako ponladna
sezona v tej stroki še ni nastopila. Običaj-
na industrija in predelovanje kože sta mo-
rala zaradi tega pasti. Stavbarstvo v svojih
najrazličnejših oblikah mora zaradi vremen-
skih razmer istotako počivati. Zaradi tega
so padle: gradnja železnic, cest in vodnih
zgradb, industrija kamenja in zemlje in
naposled gradnje nad zemljo. Teh 5 indu-
strij je izgubilo 158 delavcev. Celoten pa-
dec pa znaša 1259.

Naslednji pregled nam kaže stanje po
strokah (prve številke povprečna števila
zavarovanih delavcev v februarju, druge
številke razlike nasproti januarju, tretje
številke razlike nasproti januarju v odatot-
kih, četrte številke razlike januarja na-
sproti decembru v odstotkih): kemična in-
dustrija 1435, +56, +3,90 odst. (-8,56
odst.); občinski obrati 1331, +51, +3,83
odst. (+10,16); gozdno-planinska industri-

Razno

— Tudi rumunska Narodna banka zni-
žala diskont. Rumunska Narodna banka
je znižala diskontno mero od 7 na 6%,
kombarčno obrestno mero pa od 8 na 7%.
Tako ima sedaj tudi Rumunija nižji di-
skont nego Jugoslavija.

a— Koliko trgovskih obratov je v Mari-
boru. Z 31. marcem je bilo v Mariboru:
31 agentur in komisij, 7 avtomobilskih, 8
trgovin z barvami, 9 bencinskih črpalk,
10 cvetličarn, 18 trgovin s čevlji, 34 z de-
likatesami, 22 z deželnimi pridelki in juž-
nim sadjem, 32 galanterijskih, 2 kemična
laboratorija, 22 trgovin s kurivom, 21 z
lesom, 65 manufakturnih in modnih, 7 mle-
karn, 21 papirnic, 10 pohištvenih, 7 perut-
ninskih, 70 raznih, 10 s steklom, 2 stari-
narici, 16 slaščičarn, 20 špedicij in carin-
skih posredništev, 130 specerijskih, 4 tor-
barske, 10 z usnjem, 16 z urami in zlat-
nino, 10 z vinom, žganjem in likerji na
drobno in debelo, 20 z železnino in pisal-
nimi ter šivalnimi stroji in 40 branjerj.
Skupno imamo v Mariboru 700 protokoli-
ranih trgovskih obratov.

ja 5425, +201, +3,71 odst. (-5,55 odst.);
donarni zavodi in slično 563, +9, +1,60
odst. (+4,69 odst.); gledališča, svobodni
poklici in slično 1219, +13, +1,07 odst.
(+0,66 odst.); gostilne, kavarne, krčme:
2876, +20, +0,70 odst. (-0,67 odst.); hiš-
na služinčad 8246, +48, +0,58 odst.
(-0,04 odst.); industrija kože in gume
1450, +5, +0,34 odst. (-2,63 odst.); indu-
strija tobaka 872, +1, +0,11 odst. —; ru-
darstvo l. —, —, —; tekstilna industrija
9381, -37, -0,39 odst. (-0,07 odst.); grad-
nja prevoznih sredstev 240, -2, -0,83
odst. (-10,74 odst.); zasebna prometna
podjetja 827, -9, -1,09 odst. (-3,35 odst.);
industrija papirja 1718, -20, -1,16 odst.
(-0,52 odst.); industrija hrane in pijače
3528, -45, -1,28 odst. (-0,34 odst.); cen-
trale za proizvodnjo sile in za preskrbo z
vodo 512, -8, -1,56 odst. (-8,65 odst.);
javni promet 561, -9, -1,60 odst. (-10, —
odst.); higijena 1631, -27, -1,66 odst.
(-3,38 odst.); kmetijstvo 517, -9, -1,74
odst. (-1,52 odst.); kovinska industrija
6058, -111, -1,83 odst. (-2,63 odst.); tr-
govina 3856, -100, -2,59 odst. (-4,10
odst.); industrija za predelovanje lesa in
rezbarstvo 3714, -99, -2,67 odst. (-5,38
odst.); grafična industrija 1048, -29,
2,77 odst. (-2,88 odst.); oblačilna industri-
ja in čiščenje 4011, -173, -4,31 odst.
(-10,18 odst.); gradnja železnic, cest in
vodnih zgradb 1296, -71, -5,48 odst.
(-24,95 odst.); predelovanje kože in njenih
surogov 2909, -216, -7,43 odst. (-14,18
odst.); industrija kamenja in zemlje 1954,
-299, -15,30 odst. (-31,87 odst.); gradnja
nad zemljo 1422, -399, -28,06 odst.
(-72,21 odst.); skupaj 68.601, -1259
-1,84 odst. (-6,23 odst.).

OUZD v februarju

OUZD v Ljubljani objavlja statistične
podatke o stanju zavarovanja v februarju.
Povprečno je bilo članov 68.601 (v primeri
z lanskim letom 6149 manj), od teh mo-
ških 41.338 (-4683), žensk pa 27.263
(-1466). Bolnikov je bilo povprečno 1712
(-177) ali v odstotkih 2,50 (-0,03). Po-
vprečna dnevna zavarovana mezda je zna-
šala 23,02 (-1,61), celokupna zavarovana
dnevna mezda pa 1 milijon 579.360,80
(-261.489,60).

Zaustavljanje gospodarske krize je po-
kazalo v februarju slabjši tempo nego
prejšnje mesece. Deloma se je to opazilo
že v januarju. Letne razlike števila zava-
rovanih delavcev, povprečne dnevne zava-
rovane mezde (t. j. faktičnega dnevnega
zašlužka povprečnega delavca) in celokup-
ne dnevne zavarovane mezde so se tudi v
februarju nekoliko zboljšale, vendar mnogo
manj, kot sicer poprej od septembra 1932
dalje.

Nazadovanje števila članov je bilo naj-
večje lani v avgustu, ko je znašalo 18.251,
v decembru je znašalo 7436, letos v febru-
arju pa samo še 6149. Celokupna dnevna
zavarovana mezda je padla lani v avgustu
za nekaj nad 681.000, letos v februarju pa
za 261.489,60.

Zdravstvene razmere zavarovanega de-
lavstva so bile v februarju neznatno po-
voljnejše od istega meseca lanskega leta.
Odstotek bolnikov (vštevši porodnice) je
za 0,03% manjši. Iz dejstva, da je imel
OUZD pred enim letom še bolnike s pod-
porno dobo od 26 do 52 tednov, kateri so
pozneje zaradi skrajšanja bolno-podporne
dobe na pol leta odpadli, sledi, da je delav-
stvo letos v februarju bolj bolehalo kot
lansko leto. Februarsko vreme (sneg in
dež) je brez dvoma vsaj deloma temu kri-
vo. Iz istega vzroka je tudi bila zaposle-
nost nekoliko manjša.

Dobave

Dobava lesa. Dne 26. aprila t. l. se bo
vršila pri Dravski radionici v Ljubljani
ofertna licitacija glede dobave 52 kub.
metrovk bukovega in jesenovega lesa.
(Oglas je na vpogled v pisarni Zborni-
ce za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti
delavnici, Kobariška ulica 43).

Oddaja zgradbe dvonadstropne stano-
vanjske hiše v Ljubljani se bo vršila po-
tom ofertne licitacije dne 20. aprila t. l.
pri gradbenem oddelku Direkcije držav-
nih železnic v Ljubljani. (Razpis je na
vpogled v pisarni Zbornice za TOI v
Ljubljani, pogoji, načrti in proračun pa
pri istem oddelku, Ljubljanski dvor, II.
nadstropje, soba št. 116).

Prodaja gnoj se bo vršila potom
ustmene licitacije dne 8. aprila t. l. pri
Komandi dravskega žandarmerijskega
polka v Ljubljani. Rimska cesta št. 22.

Oddaja zakupa bufeta na postaji
Bistrik se bo vršila poto ofertne lici-
tacije dne 12. aprila t. l. pri Direkciji
državnih železnic v Sarajevu.

Oddaja zakupa restavracije na po-
staji Donji Vakuf se bo vršila potom
ofertne licitacije dne 19. aprila t. l. pri
Direkciji državnih železnic v Sarajevu.

Vsem cenj. naročnikom koledarčka!

Prosimo vse cenj. naročnike našega
koledarčka, da pregledajo odrezke po-
ložnic in se prepričajo, če so poslali
odpadajoči znesek po pravi položnici.
Nekateri so nakazali po napačnih
položnicah, da smo jih še enkrat opo-
minjali, kar naj pa oprostite! Kdor
smatra, da je bil neopravičeno opo-
minjan, naj nam blagovoli sporočiti
kdaj in po kateri položnici je znesek
nakazal.

Uprava koledarčka.

Važnejše določbe zakona o obrtih

naročite pri svoji zadrugi za ceno Din 15.—
za izvod. Na 100 straneh brošure so vse
važnejše določbe obrtnega zakona zbrane
v najpreglednejši obliki, pridejana so pra-
vila združb in dozdaj izšli pravilniki in
uredbe.

Vsakemu obrtniku in izpitnemu kandi-
datu nujno potreben priročnik.

3 organizacij

koslikarjev, pleskarjev in ličarjev v Ljub-
ljani naznanja, da se nahaja njeno sta-
jalšišče v Vegovi ulici št. 8. Uradne ure
za stranke so vsak ponedeljek, torek in
sredo od 1. do 2. ure, izjemni praznike.

Občni zbor Zadruga mizarjev za Ljublja-
ljano, Vič in Moste v Ljubljani se je
vršil v nedeljo, 12. marca 1933, ob 9. uri
dopoldne v salonu gostilne »Usenik«.
Udeležilo se ga je 42 članov, navzoča pa
sta bila tudi zastopnika Zbornice za
TOI podpredsednik in predsednik obrt-
nega odseka g. Rebek in tajnik g. dr.
Pretnar, dočim je okrožni odbor zastop-
pal predsednik g. Pristou. Na zborova-
nju so govorili g. načelnik o organiza-
cijskem delu in smernicah za bodoče de-
lo, g. Rebek o položaju v zbornici ter g.
Pristou o namenu ustanovljenega okrož-
nega odbora. Po običajnem dnevnem re-
du so sledile volitve in so bili izvoljeni
na predlog g. Kočevarja za predsednika
g. Ferdo Primožič, za podpredsednika g.
Ivan Praznik, odbor pa sestavljajo gg.:
Lancoš Dimitrij, Lojč Josip, Šemerl Iv.,
Goljar Ivan, Dovgan Ivan, Andlovec J.,
Praprotnik Franc in Vehar Ignac; na-
mestniki so gg.: Ahačič Luka, Derniko-
vič Andrej, Umek Ivan in Josip Mrak;
v nadzorni odbor pa so bili izvoljeni kot
redni člani gg.: Šenica Jože, Andlovec
Matija in Tabor Josip; kot namestniki
pa gg.: Dolničar Matija in Dolinar Ja-
kob. Glasom združenih pravil je bilo
voliti še častni odbor, ki ga po teh se-
stavljajo gg.: Repše Ignac, Malavašič A.,
Ahačič Luka, Sajovec Jože in Povše A.
Občni zbor je potekel v najlepšem redu
in je nudil sliko, kako se ima dandanaš-
nji mizarjski obrtniki boriti za svojo eksis-
tenco.

Občni zbor Združenja dimnikarjev za
dravsko banovino se je vršil na praznik,
dne 25. marca t. l., v hotelu »Metropol«
v Ljubljani ob navzočnosti 75 članov,
kar predstavlja skoro tri četrtine vseh
članov. Zbor je vodil načelnik Andrej
Udovič, ki je v svojem izjavnem po-
ročilu poudarjal, da je bilo delovanje
združenja v preteklem letu zelo pomemb-
no za dimnikarski obrt, ker je doseglo,
da je bil izdan »Pravilnik o izvrševanju
dimnikarske obrti«, ki odreja obvezno
ometanje vseh dimnih naprav povsod
in brez izjeme. Načelnikovo kakor tudi
tajnikovo in blagajnikovo poročilo je bi-
lo soglasno odobreno. Pri volitvah čla-
nov uprave združenja so bili po večini
izvoljeni člani prejšnjega odbora. Pri
sestavi uprave je bil izvoljen za pred-
sednika g. Udovič Andrej iz Ljubljane,
za podpredsednika g. Šetiha Luka iz
Ljubljane, za odbornike pa gg.: Deisin-
ger Srečko iz Ljubljane, Ribič Janko iz
Ljubljane, Lapuh Gustav z Brezovice pri
Ljubljani, Zakrjasek Alojzij iz Kranja,
Bernard Franc iz Novega mesta, Majzelj
Viktor iz Dolnje Lendave, Ratej Franjo
iz Maribora in Hmelina Karl iz Slovenj-
gradca.

Obrtniki!

Zavedajte se svoje stanovske dolž-
nosti in pristopajte k svoji posmrtnin-
ski ustanovi »Obrtniška samopomoč«,
reg. pom. blagajna v Ljubljani, Bee-
thovnova ulica 10 (palača Zbornice za
trgovino, obrt in industrijo, pritličje
levo). Najstarejša ustanova za po-
smrtnino. Najmanjši mesečni prispev-
ki. Popolnoma varna in sigurna usta-
nova. Izplačuje posmrtnino hitro,
točno in najkulantneje. Dosedaj izpla-
čane posmrtnine preko Din 660.000.—.

Pojasnita daje brezplačno.
Pišite še danes.

»Obrtniška samopomoč«, reg. pom.
blagajna v Ljubljani, Beethovnova
ulica št. 10.

Zahtevamo znižanje vseh dajatev,
ki nas težijo in z ločenimi zbornicami
tudi sebi nočemo nalagati večjih.

OBR TN A BANKA V LJUBLJANI

CENTRALA: KONGRESNI TRG 4

PODRUŽNICA: LJUTOMER

Telefon št. 2508

Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Telefon št. 2508

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije naj-
kulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodnejše, vezane vloge po dogovoru primerno višje